

WICEPREZES

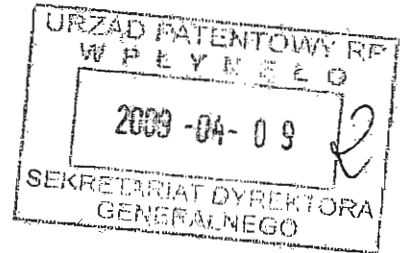
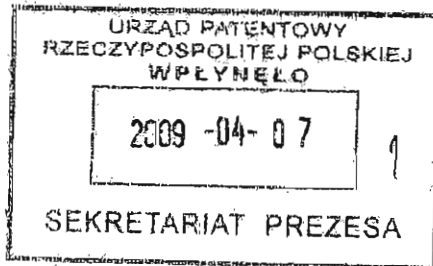
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

Stanisław Jarosz

*Kierownictwo
Urzedu Patent. RP
wiodomosci
z prasa o ew.
Hofmayer & W. w. 09*

Warszawa, 07 kwietnia 2009 r.

P/08/058
KGP/41006-1/09

**Pani
Alicja Adamczak
Prezes Urzędu Patentowego
Rzeczypospolitej Polskiej**

Wzrost Pani Prezes

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (zwanym dalej UPRP lub Urzędem) kontrolę wykonania budżetu państwa w 2008 r. w części 61.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 31 marca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2008 r. w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

1. Dochody budżetu państwa w części 61 zrealizowane zostały w wysokości 59 731 tys. zł i w stosunku do wielkości wynikającej z *ustawy budżetowej na 2008 r.*³ (52 000 tys. zł) były wyższe o 7 731 tys. zł, tj. o 14,9%. Przekroczenie planu dochodów wynikało przede wszystkim z wprowadzenia z dniem 26 marca 2008 r. nowej tabeli opłat urzęd-

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.
² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.
³ Ustawa z dnia 23 stycznia 2008 r. Dz.U. Nr 19, poz. 117.

Sto Pani Prezes

dowych związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych. Niższe niż planowano były dochody z tytułu usług (295 tys. zł wobec planowanych 430 tys. zł) i sprzedaży wydawnictw (163 tys. zł wobec planowanych 185 tys. zł) – ze względu na udostępnienie baz danych oraz publikacji na stronie internetowej Urzędu.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie naliczania i pobierania dochodów budżetowych oraz terminowości ich odprowadzania na rachunek dochodów budżetu państwa.

W stosunku do 2007 r. nastąpił wzrost zaległości netto z kwoty 1 tys. zł do 2,5 tys. zł. Zaległości te wynikały z niezapłaconych w terminie, wystawionych w IV kwartale 2008 r. faktur za świadczone usługi kserograficzne i sprzedaż wydawnictw Urzędu. UPRP podejmowała stosowne działania windykacyjne (kierowanie wezwań do zapłaty).

2. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza uwag do legalności, celowości, rzetelności i gospodarności zrealizowanych wydatków budżetowych Urzędu. W *ustawie budżetowej na 2008 r.* ustalono wydatki Urzędu w wysokości 44 842 tys. zł. W ciągu roku kwota ta została zwiększona z rezerw budżetowych o 5 947,9 tys. zł, tj. o 13,3% (z rezerwy ogólnej 717 tys. zł i z rezerwy celowej 5 230,9 tys. zł) do łącznej wysokości 50 789,9 tys. zł. Ogółem wydatkowano 50 511 tys. zł, tj. 99,4% budżetu po zmianach.

2.1. NIK nie wnosi zastrzeżeń do sposobu wydatkowania środków otrzymanych z rezerw budżetowych. Środki te, zgodnie z przeznaczeniem, wykorzystane zostały na sfinansowanie dodatków specjalnych (wraz z pochodnymi) dla członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w UPRP, sfinansowanie podwyższenia wynagrodzeń (wraz z pochodnymi) w wyniku wartościowania stanowisk pracy, organizację międzynarodowej konferencji PATLIB 2008, przekazanie do Europejskiej Organizacji Patentowej 50% wpływów z tytułu opłat za ochronę patentów europejskich w Polsce, dofinansowanie bieżącej działalności Urzędu oraz na pokrycie kosztów budowy zintegrowanej platformy usługowej Urzędu.

2.2. Wykonanie przez Urząd w 2008 r. wydatków na wynagrodzenia⁴ wyniosło 30 949,3 tys. zł, tj. 99,9% kwoty planowanej po zmianach. W 2008 r. nie wykorzystano w pełni ustalonego limitu zatrudnienia. Przeciętne zatrudnienie w 2008 r. wynosiło 509 osób. W porównaniu do 2007 r. przeciętne zatrudnienie było wyższe o 18 osób, tj. o 3,6%, zaś w porównaniu do planowanego limitu zatrudnienia (541 osób) przeciętne zatrudnienie było niższe o 32 osoby. Głównym powodem niższego zatrudnienia były trudności z pozyskaniem

⁴ Wynagrodzenie łączne obejmujące §§ 4010, 4020, 4040.

pracowników (pomimo przeprowadzonych naborów⁵) na specjalistyczne stanowiska w Departamencie Informatyki i na stanowiska aplikantów eksperckich w zawodach technicznych. NIK zwraca uwagę, że różnica pomiędzy liczbą zatrudnionych a planowanym limitem na poziomie ok. 30 etatów utrzymuje się od trzech lat.

2.3. W 2008 r. na wydatki majątkowe przeznaczono kwotę 5 780,2 tys. zł. Główną pozycję wydatków majątkowych stanowiła kwota 5 012,5 tys. zł, przeznaczona na remont i przebudowę poddasza nieużytkowego na cele biurowe w budynku Urzędu oraz wyposażenie tych pomieszczeń. Na realizację inwestycji Urząd uzyskał wymagane pozwolenia, a inwestycję ukończono terminowo.

W 2008 r. zakończono także realizację projektu pn. „Budowa zintegrowanej platformy usługowej Urzędu Patentowego RP” w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006 Priorytet 1 – Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu Działanie 1.5 – Rozwój systemu dostępu przedsiębiorców do informacji i usług publicznych on-line.

Realizacja projektu odbywała się w latach 2005-2008. Całkowita wartość projektu wynosiła 10 400 tys. zł, w tym 7 800 tys. zł z budżetu Unii Europejskiej i 2 600 tys. zł ze środków budżetowych Urzędu. W ramach projektu uruchomiono Internetowy Portal Usługowy (IPU) – platforma usług on-line. Poprzez zapewnienie dostępu on-line Urząd przyjmuje zgłoszenia elektroniczne krajowych wynalazków i wzorów użytkowych, a także udostępnia dokumentację opisów patentowych i wzorów użytkowych.

2.4. W 2008 r. Urząd przeprowadził 23 postępowania o udzielenie zamówień publicznych. Kontrola wykazała, że UPRP udzielając zamówień publicznych przestrzegał zasad, formy i trybów postępowania ustalonych w *ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*⁶.

3. W Urzędzie poprawnie sporządzano i ewidencjonowano dowody księgowe. Z populacji⁷ 4043 dowodów księgowych do szczegółowej kontroli wylosowano 133 dokumenty o łącznej wartości 4 941,1 tys. zł. Badania skuteczności systemu kontroli dokonano pod względem poprawności dowodów, kompletności i poprawności w zakresie bieżącej dekretacji

⁵ 6 ogłoszeń o naborze na stanowiska informatyczne i 14 ogłoszeń na stanowiska aplikantów eksperckich.

⁶ Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.

⁷ Za populację (zbiór wydatków) objętą badaniem przyjęto dokumenty/zapisy z datą księgowania do 31 grudnia 2008 r. włącznie, będące fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiące podstawę płatności oraz odpowiadające tym dokumentom zapisy księgowe, z wyłączeniem dokumentów/zapisów dotyczących wynagrodzeń osobowych wynikających ze stosunku pracy wraz z pochodnymi.

oraz kompletności i poprawności formalnej zapisu w dzienniku. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK wydaje opinię „bez zastrzeżeń”, dotyczącą zarówno formalnej poprawności dowodów księgowych (badanie zgodności) jak i wiarygodności ksiąg rachunkowych, w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej. Opinia ta odnosi się także do terminowości składania sprawozdań budżetowych. Sporządzone przez Urząd roczne sprawozdanie Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych na koniec miesiąca grudnia 2008 r., Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa pokazują prawidłowy i rzetelny obraz dochodów i wydatków w 2008 r.

4. Urząd dysponował dochodami własnymi z działalności wykraczającej poza zakres obowiązków określonych statutem, tj. z tytułu wykonywania usług (sporządzania raportów) na rzecz Urzędu ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (OHIM) w Alicante (Hiszpania). Dochody osiągnięte w 2008 r. wyniosły 2 704 tys. zł. Do budżetu państwa przekazano nadwyżkę dochodów własnych w wymaganej wysokości 1 186 tys. zł.

5. W uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej na rok 2008 w układzie zadaniowym wskazano dla UPRP zadanie „Ochrona własności przemysłowej”, a w jego ramach 3 podzadania: „Prawa wyłączne”, „Upowszechnianie i promowanie ochrony własności przemysłowej oraz współpraca międzynarodowa” oraz „Tworzenie i koordynacja polityki”. Cele realizacji podzadań odzwierciedlały generalne priorytety działalności Urzędu, wynikające z ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej⁸, innych dokumentów strategicznych (porozumień międzynarodowych, konwencji, traktatów) oraz bieżącej polityki rządu. W przyjętej przez Urząd metodologii do podzadań zostały przydzielone departamenty i wydatki z nimi związane, które przyczyniały się bezpośrednio do realizacji celów wymienionych w podzadaniu.

5.1. Przy ustalaniu mierników brano pod uwagę ich mierzalność i możliwość monitorowania. Wartość bazową Urząd określił na podstawie danych statystycznych z lat ubiegłych, a wartość docelową na podstawie analiz i prognoz z uwzględnieniem sytuacji ekonomiczno-gospodarczej kraju. NIK zwraca jednak uwagę, że mierniki nie w pełni spełniały standardy budżetu zadaniowego, bowiem realizacja celu nie została umieszczona w konkretnym przedziale czasowym. Istotne wątpliwości budzi ponadto fakt, że miernik wykonania zadania

⁸ Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.

głównego – liczba decyzji w sprawie udzielenia praw wyłącznych – jest jednocześnie jednym z mierników podzadania „Prawa wyłączne”. Nie wiadomo więc, w jaki sposób do realizacji zadania głównego przyczynia się realizacja pozostałych podzadań. Z samej analizy mierników można wywnioskować, że realizacja tylko jednego podzadania skutkuje realizacją zadania głównego i, w konsekwencji, kwestionować gospodarność wydatków na realizację pozostałych podzadań, jako nieprzyczyniających się do realizacji zadania głównego. NIK zwraca również uwagę, że przyjęte w wartościach bezwzględnych mierniki nie pozwalają na jednoznaczną ocenę prawidłowości realizacji przez UPRP postawionego przed nią zadania. Mierniki nie odnoszą się w żaden sposób do relacji liczby zgłoszeń wpływających bądź oczekujących na wydanie decyzji do wniosków rozpatrzonych, czasu oczekiwania na wydanie decyzji, liczby wpływających do Urzędu odwołań od decyzji w sprawie udzielenia praw wyłącznych, w szczególności odwołań, w przypadku których nastąpiła zmiana decyzji, liczby skarg wpływających do Prezesa UPRP dotyczących decyzji wydanych bądź zaniechań Urzędu. Przyjęty miernik – liczba posiedzeń w organach organizacji międzynarodowych z udziałem przedstawicieli UPRP poza tym, iż kładzie nacisk na obecność a nie realizację zadań i celów, jakie powinny być związane z prowadzoną współpracą międzynarodową, to również nie odnosi się do faktycznej liczby posiedzeń organów międzynarodowych w danym roku, w których udział przedstawicieli UPRP był wskazany, ze względu na realizację celów statutowych.

5.2. Urząd nie prowadził odrębnej ewidencji księgowej dla rozliczania wydatków w układzie zadaniowym. Brak odrębnej ewidencji, wg wyjaśnień Pani Prezes⁹, motywowany był tym, że *„nie określono żadnych aktów wykonawczych dotyczących chociażby szczególnych zasad rachunkowości, planu kont, klasyfikacji budżetowej. Prowadzenie odrębnej ewidencji księgowej dla budżetu zadaniowego doprowadziłoby do podwójnej ewidencji księgowej w zakresie budżetu tradycyjnego jak i zadaniowego. Wiązałoby się to również z kosztami dotyczącymi zatrudnienia pracownika, jak również dostosowania systemu finansowo-księgowego. Ze względu na brak uregulowań prawnych, wydatki na wspomniane zadania byłyby niecelowe.”* NIK, przyjmując do wiadomości powyższe uzasadnienie, zwraca jednakże uwagę, że bez prowadzenia, chociażby uproszczonej, wewnętrznej ewidencji kosztów realizacji podzadań, wymienionych w załączniku do projektu ustawy budżetowej na rok 2008, znacznie ograniczona jest możliwość ich monitoringu, a tym samym dokonanie oceny zgodności planowanych nakładów z ich faktycznych wykonaniem.

⁹ Pismo z dnia 16 marca 2009 r. nr S/076/5/09.

6. Spośród czterech planowanych w planie audytu wewnętrznego na 2008 r. zadań zrealizowano dwa (w tym audyt zlecony przez Ministerstwo Finansów), natomiast zrealizowane zostały wszystkie trzy zaplanowane kontrole wewnętrzne. Przyczyną niepełnej realizacji zadań audytowych był okresowy brak obsady stanowiska ds. audytu¹⁰.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pani Prezes o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

Z poważaniem
Alicja

¹⁰ W okresie od 22 września 2008 r. do 1 grudnia 2008 r.